

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 67/20

Liuksemburgas, 2020 m. birželio 11 d.

Sprendimas sujungtose bylose C-262/18 P ir C-271/18 P
Komisija ir Slovakijos Respublika / Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.

Teisingumo Teismas patvirtina Europos Komisijos sprendimą, pagal kurį sveikatos draudimo įstaigoms, kurių veiklą kontroliuoja Slovakijos valstybė, netaikomos Sąjungos teisės normos dėl valstybės pagalbos

Sprendimas, kuriuo Bendrasis Teismas patenkino ieškinį dėl to sprendimo, panaikinamas

2020 m. birželio 11 d. Sprendimu *Komisija ir Slovakijos Respublika / Dôvera zdravotná poisťovňa* (C-262/18 P ir C-271/18 P) Teisingumo Teismo didžioji kolegija panaikino 2018 m. vasario 5 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Dôvera zdravotná poisťovňa / Komisija*¹ ir, priimdama galutinį sprendimą byloje, atmetė ieškinį dėl panaikinimo, kurį Slovakijos sveikatos draudimo įstaiga *Dôvera zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – *Dôvera*) pateikė dėl 2014 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos, kurią Slovakijos Respublika tariamai suteikė dviem kitoms Slovakijos sveikatos draudimo įstaigoms (toliau – ginčijamas sprendimas)². Taip Teisingumo Teismas patvirtino savo jurisprudenciją, susijusią su valstybės pagalbos taisyklių netaikymu sveikatos draudimo įstaigoms, kurių veiklą kontroliuoja valstybė pagal sveikatos draudimo sistemą, kurioje siekiama socialinio tikslo ir įgyvendinamas solidarumo principas.

1994 m. Slovakijos socialinio draudimo sistema perėjo nuo unitarinės sistemos, kurioje veikė viena valstybinė sveikatos draudimo įstaiga, prie mišraus modelio, kai kartu gali veikti valstybinės ir privačios įstaigos. Remiantis 2005 m. sausio 1 d. įsigaliojusiais Slovakijos teisės aktais, šios įstaigos, neatsižvelgiant į tai, ar jos valstybinės ar privačios, privalo turėti pagal privatinę teisę įsteigtos pelno siekiančios akcinės bendrovės statusą. Nuo 2005 iki 2014 m. Slovakijos rezidentai galėjo rinktis iš kelių sveikatos draudimo įstaigų, tarp kurių buvo *Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – *VšZP*) ir *Spoločná zdravotná poisťovňa a.s.* (toliau – *SZP*), kurios susijungė 2010 m. sausio 1 d. ir kurių vienintelė akcininkė yra Slovakijos valstybė, taip pat *Dôvera et Union zdravotná poisťovňa a.s.*, kurios akcininkai yra privataus sektoriaus subjektai.

Gavusi 2007 m. balandžio 2 d. *Dôvera* skundą dėl valstybės pagalbos, kurią Slovakijos Respublika suteikė *SZP* ir *VšZP*, Komisija 2013 m. liepos 2 d. pradėjo formalią tyrimo procedūrą. Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad *SZP* ir *VšZP* vykdoma veikla nėra ekonominė ir kad dėl šios priežasties šios įstaigos nėra įmonės, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, todėl priemonės, apie kurias kalbama skunde, negali būti valstybės pagalba. Bendrasis Teismas patenkino ieškinį, *Dôvera* pateiktą dėl šio sprendimo panaikinimo, motyvuodamas visų pirma tuo, kad įstaigoms *VšZP* ir *SZP* Komisija netinkamai taikė sąvoką „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir sąvoką „ekonominė veikla“.

Gavęs du apeliacinius skundus, kuriuos Komisija ir Slovakijos Respublika pateikė dėl šio Bendrojo Teismo sprendimo, Teisingumo Teismas priminė, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas valstybės pagalbos draudimas susijęs tik su įmonių veikla, nes sąvoka „įmonė“ apima bet kokią ūkinę veiklą vykdančią subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdą. Teigdamas, kad veikla, kurią *VšZP* ir *SZP* vykdė Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje, kurios savybės atitinka socialinio draudimo sistemos, kurioje siekiama socialinio tikslo ir įgyvendinamas

¹ 2018 m. vasario 5 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Dôvera zdravotná poisťovňa / Komisija* ([T-216/15](#), nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:64).

² 2014 m. spalio 15 d. Komisijos sprendimas (ES) 2015/248 dėl priemonių SA.23008 (2013/C) (ex 2013/NN), kurias Slovakijos Respublika įgyvendino dėl *Spoločná zdravotná poisťovňa, a. s. (SZP)* ir *Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. (VZP)* (OL L 41, 2015, p. 25).

solidarumo principas kontroliuojant valstybei, savybes, yra ekonominė, Bendrasis Teismas padarė kelias teisės klaidas.

Šiuo aspektu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad siekiant įvertinti, ar socialinės apsaugos sistemoje vykdoma veikla nėra ekonominio pobūdžio, svarbu patikrinti visų pirma tai, ar ir kokia apimtimi galima laikyti, kad atitinkama sistema yra įgyvendinamas solidarumo principas ir ar tokią sistemą administruojančių draudimo įstaigų veiklą kontroliuoja valstybė.

Remdamasis šiais argumentais Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, priešingai nei konstatavo Bendrasis Teismas, tam tikra konkurencija dėl kokybės ir pasiūlos apimties Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje, kaip antai draudimo įstaigų galimybė pasiūlyti apdraustiesiems nemokamas papildomas paslaugas ir apdraustųjų laisvė pasirinkti sveikatos draudimo įstaigą ir ją pakeisti vieną kartą per metus, negali paneigti veiklos, kurią draudimo įstaigos vykdo sistemoje, kurioje įgyvendinamas solidarumo principas kontroliuojant valstybei, socialinio pobūdžio ir solidarumo. Kalbėdamas apie tam tikrą šių įstaigų konkurenciją joms įsigyjant paslaugas, Teisingumo Teismas pridūrė, kad vertinant subjekto veiklos pobūdį nereikia prekių ar paslaugų pirkimo veiklos atsieti nuo vėlesnio jų naudojimo, nes atitinkamo subjekto veiklos pobūdį lemia tai, ar vėlesnis panaudojimas yra ekonominis ar ne.

Kadangi Bendrasis Teismas padarė klaidingą išvadą, kad minėti konkurencijos elementai gali paneigti VŠZP ir SZP vykdomos veiklos socialinį pobūdį ir solidarumą, Teisingumo Teismas patenkino Komisijos ir Slovakijos Respublikos apeliacinius skundus ir panaikino skundžiamą sprendimą. Be to, manydamas, kad šioje bylos nagrinėjimo stadijoje galima priimti sprendimą ir kad reikia galutinai ją išspręsti, Teisingumo Teismas pats išnagrinėjo ieškinį dėl panaikinimo, kurį *Dóvera* pateikė dėl ginčijamo sprendimo.

Šiuo aspektu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Slovakijos sveikatos draudimo sistemoje privalo dalyvauti visi Slovakijos rezidentai, kad įmokų dydis teisės aktuose nustatytas proporcingai apdraustųjų pajamoms, o ne rizikai, kurią jie kelia dėl savo amžiaus ar sveikatos būklės, ir kad visi apdraustieji turi teisę į tokias pačias teisės aktuose nustatytas paslaugas, todėl nėra jokio tiesioginio ryšio tarp apdraustojo sumokėtų įmokų dydžio ir jam teikiamų paslaugų apimties. Be to, draudimo įstaigos turi užtikrinti kiekvieno Slovakijos rezidento, kuris to prašo, sveikatos rizikos draudimą, neatsižvelgiant į pavojų, kurį kelia jo amžius ar sveikatos būklė, ir šioje sistemoje taip pat numatytas išlaidų ir rizikos pasidalijimo mechanizmas. Taigi, Teisingumo Teismo manymu, ši draudimo sistema pasižymi visomis solidarumo principo savybėmis.

Konstatavęs, kad Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemą taip pat kontroliuoja valstybė, Teisingumo Teismas dar pažymėjo, kad šioje sistemoje esantys konkurencijos elementai, yra antraeiliai, palyginti su socialiniais, solidarumo ir reglamentavimo aspektais, ir kad draudimo įstaigų galimybė siekti pelno, jį panaudoti ir paskirstyti yra griežtai reglamentuota teisės aktuose nustatytais pareigomis, kuriomis siekiama apsaugoti privalomojo sveikatos draudimo gyvybingumą ir tęstinumą.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas konstatavo, kad ginčijamame sprendime Komisija padarė pagrįstą išvadą, jog Slovakijos privalomojo sveikatos draudimo sistemoje siekiama socialinio tikslo ir įgyvendinamas solidarumo principas kontroliuojant valstybei. Todėl Komisija taip pat teisėtai nusprendė, kad SZP ir VŠZP veikla šioje sistemoje nebuvo ekonominė ir kad šių įstaigų negalima pripažinti įmonėmis, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinyje pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

PASTABA: Teisingumo Teismui galima paduoti apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties tik teisės klausimais. Paprastai sprendimo vykdymas dėl apeliacinio skundo nesustabdomas. Jei apeliacinis skundas priimtinas ir pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis

gali pats priimti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti. Priešingu atveju, jis grąžina bylą Bendrajam Teismui, kuriam Teisingumo Teismo apeliacine tvarka priimtas sprendimas yra privalomas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127